

z hľadiska toho, že v podmienkach našich dejín treba akceptovať osobitosti pestovania a šírenia filozofie). Naši hostia sa priklonili k riešeniu, ktoré bolo uplatnené v syntéze dejín filozofie na Slovensku, teda k teritoriálnemu princípu zaraďovania toho-ktorého filozofa do dejín národnej filozofie. Dá sa očakávať, že diskusie v tejto oblasti budú najživšie a najplodnejšie medzi oboma pracoviskami.

Dohoda, ktorú riaditelia kooperujúcich ústavov na záver rokovaní podpísali, obsahuje okrem dvoch nosných tém spolupráce — výskum dejín filozofického myslenia na Slovensku a v Maďarsku; filozoficko-metodologické problémy spoločenských vied — celý rad ďalších ustanovení, ktoré by mali zabezpečiť plynulejšiu a pružnejšiu výmenu informácií z filozofického života oboch krajín. Ide napríklad o výmenu vedeckých pracovníkov v rámci dohodnutých kvót medzi SAV a MAV, o výmenu výskumných projektov a vybraných výsledkov z oblasti tematického zamerania spolupráce, o perspektívne možnosti zorganizovania spoločných seminárov aj o vydávanie spoločných publikácií, resp. o uverejnenie vybraných významných štúdií v časopisoch ústavu a pod. Dohoda (po schválení príslušnými orgánmi oboch akademíí vied) má platnosť na roky 1989 — 1990, potom sa vyhodnotí jej plnenie s ohľadom na ďalšie perspektívy spolupráce.

Na záver možno konštatovať, že obsahové zameranie spolupráce je v plnom súlade s tendenciami racionalizácie a zefektívnenia medzinárodnej spolupráce tak z hľadiska pomoci vlastnému výskumu, ako aj z hľadiska finančných požiadaviek na jej realizáciu. Teraz už pôjde „iba“ o jej naplnenie.

Ondrej Mészáros

INTERDISCIPLINÁRNE SYMPÓZIUM LOGIKA 88

Oddelenie logiky ÚFS ČSAV usporiadalo v dňoch 12. — 14. IX. 1988 v Dome vedeckých pracovníkov ČSAV v Bechyni interdisciplinárne sympóziu *Logika 88*, ktoré bolo zároveň druhým stretnutím československých logikov a naväzovalo na výsledky podobného sympózia *Logika 87*.

Sympóziu bolo súčasťou podujatí, organizovaných v rámci riešenia ČÚ IX-3-7/3 *Logika a problémy súčasného vedeckého myslenia* [zodp. riešiteľ PhDr. I. Zapletal, CSc., ktorá je súčasťou HÚ IX-3-7 *Filozoficko-metodologické otázky rozvoja špeciálnych vied* — koordinátor akademik Vojtech Filkorn].

Sympózia sa zúčastnili logici z celej ČSSR, a to ako vedecí, tak aj pedagogickí pracovníci, ako aj štyria zahraniční účastníci.

Sympóziu otvoril PhDr. I. Zapletal, CSc. — vedúci oddelenia logiky ÚFS ČSAV a zodpovedný riešiteľ ČÚ IX-3-7/3. Po tematickej stránke malo sympóziu veľmi široké zameranie.

Skúmal sa vzájomný vzťah matematickej a filozofickej logiky, kde matematická logika sa zaoberá vzťahmi dôsledkov matematických tvrdení a filozofická logika prirodzeným jazykom a dôsledkami formulovanými v tomto jazyku. Matematická logika pracuje s abstraktným svetom (RNDr. P. Hájecký, CSc., MÚ ČSAV). Pozornosť sa venovala operačnej logike ako logike algorit-

mickej osobnosti (doc. RNDr. V. Polák, CSc., ÚTK SAV), problémom individualizácie normatívnej logiky (RNDr. PhDr. J. Štěpán, CSc., Prír. F ÚP, Olomouc), pravdepodobnostné algoritmy v umelej inteligencii (RNDr. I. Kramosil, CSc., UTIA ČSAV).

Druhý deň sa sympóziom zaoberalo problémami logiky a reprezentáciou znalostí (prom. fyzik S. Vohník, ÚFS ČSAV), modelovaním a didaktickou zásadou názornosti (prof. PhDr. J. L. Veverka, CSc., ÚML PF, B. Bystrica), možnosťami využitia formálneho aparátu transparentnej intenzionálnej logiky vo funkčnej analýze HIT metódy a jej úlohami pri efektívnom budovaní databáz (RNDr. F. Krejčí, CSc., OVC VUT, Brno), vzťahom súčasnej matematickej logiky a transparentnej logiky a ich podstatnými rozdielmi v prístupoch (doc. PhDr. P. Materna, CSc., PUDIS, Praha) a niektorými aspektmi modifikácie Lukaševičovej trojhodnotovej modálnej logiky (RNDr. J. Szomolányi, CSc., kat. logiky FFUK Bratislava).

Pozornosť sa venovala netradičným prístupom ku konštrukcii sémantik modálnych logík (prof. J. V. Ivlev, kat. logiky MGU, Moskva, ZSSR), analýze metodologického postupu pri triedení informácií vyúsťujúceho do algoritmickej podoby (prof. E. Steiner, prof. G. Maccia, Indiana University, USA), novým prístupom v spracovaní formálneho usudzovania v dialogickej logike (prof. E. M. Barth, Univerzita Gröningen, Holandsko).

Rozoberali sa možnosti použitia aparátu teórie intenzionálov k popisu rôznych rovín abstrakcie (PhDr. V. Janák, Ped. F UP, Olomouc), pojem možného sveta v logike a v logickej analýze prirodzeného jazyka (PhDr. J. Peregrin, ORGATEX, Hradec Králové).

V rámci sympózia vystúpil vedúci oddelenia logiky katedry filozofie FF Karlovej univerzity doc. PhDr. Z. Zástavka, CSc., ktorý informoval účastníkov o projekte novozriadeného študijného oboru Logika na FFUK v Prahe v kombinácii s odborom marxisticko-leninská filozofia. Výuka sa má začať v školskom roku 1989—1990.

Počas sympózia sa tiež uskutočnilo zasadanie predmetovej komisie MŠ ČSR pre logiku, na ktorom sa prejednával súčasný stav výuky logiky na vysokých a stredných školách. Po diskusii boli odsúhlasené dva návrhy:

1. odporučiť výuku predmetu logika na všetkých vysokých školách pripravujúcich učiteľov všetkých aprobácií — predovšetkým však pre matematiku a fyziku,

2. odporučiť výuku predmetu logika pre všetky stredné školy — predovšetkým pre gymnáziá.

Zároveň bola prerokovaná štruktúra učebnice *Logika* pre študijný odbor učiteľstva všeobecno-vzdelávacích predmetov, aprobácia občianska náuka.

Rokovanie sympózia zatvoril I. Zapletal, ktorý v krátkosti zhodnotil priebeh sympózia a zároveň oboznámil účastníkov so závermi predmetovej komisie. Vyslovil tiež presvedčenie, že bude zachovaná tradícia v pravidelnom poriadaní interdisciplinárnych sympózií z logiky.

Možno konštatovať, že tak ako sympóziom *Logika 87*, ktoré sa uskutočnilo v DVP ČSAV v Libliciach, aj sympóziom *Logika 88* nastolilo mnoho zaujímavých podnetov, a to ako z aspektu vedeckého rozpracovania logiky, tak aj z aspektu jej výuky na vysokých a stredných školách. Za pozitívny prínos sympózia možno považovať tiež ďalšie otváranie tvorivého dialógu medzi ma-

tematikmi, logikmi, filozofmi, informatikmi, teoretikmi umelej inteligencie atď. Ukázalo sa, že v určitých oblastiach vedeckého poznania môže logika zohrávať integračnú úlohu.

Príspevky sympózia budú publikované v časopise *Teorie rozvoje vedy*, 1989, č. 1, ktorý vydáva ÚFS ČSAV a VÚ pre VTR.

Ján Dubnička

INTERDISCIPLINÁRNE SYMPÓZIUM K OTÁZKAM VÝVOJA

Ústav filozofie a sociológie SAV usporiadal dňa 12.—14. decembra 1988 v Domove vedeckých pracovníkov SAV interdisciplinárne sympóziu *Vývoj z hľadiska filozofie a súčasných prírodných vied*.

Sympóziu sa uskutočnilo ako jedna z úloh kontrolovanej etapy HÚ IX-3-7 *Filozoficko-metodologické otázky rozvoja špeciálnych vied*, ktorej koordinátorom je akademik Vojtech Filkorn, a tiež, ako súčasť oponentúry výsledkov riešenia ČÚ IX-3-7/1 *Filozoficko-metodologické problémy prírodovedného poznania* — zodpovedný riešiteľ, PhDr. Ján Dubnička, CSc. Sympózia sa okrem filozofov zúčastnili zástupcovia jednotlivých prírodovedných disciplín, predovšetkým z pracovísk SAV.

Cieľom interdisciplinárneho sympózia bolo ukázať na jednej strane, ako je rozpracovaná kategória vývoj z hľadiska úrovne rozvoja súčasnej prírodovedy, a teda, ako sú výsledky prírodných vied transformované do obsahu filozofickej kategórie vývoj a na druhej strane, akým spôsobom je kategória vývoj transformovaná do kategoriálneho aparátu jednotlivých prírodných vied, čo na súčasnej úrovni vedeckého poznania je schopná odrážať a zároveň, aké problémy vznikajú jej aplikáciou a transformáciou v prírodovednom poznaní.

Sympóziu otvoril koordinátor HÚ akademik V. Filkorn. Vo svojom úvodnom slove zdôraznil nevyhnutnosť interdisciplinárnej spolupráce filozofov a prírodovedcov pri komplexnom rozpracovávaní filozofických a metodologických problémov prírodovedného poznania.

V rámci rokovania sympózia sa analyzovala filozofická kategória vývoj a jej miesto v systéme pojmov súčasných prírodných vied (PhDr. J. Dubnička, CSc., ÚFS SAV, Bratislava), syntetická teória evolúcie vo vzťahu k imanentnému zákonu (PhDr. Z. Kiczková, CSc., Katedra filozofie FF UK, Bratislava), princíp vývoja ako jeden zo základných princípov dialektického materializmu (člk. J. Novák, Laboratórium evolučnej biológie ČSAV, Praha), vývoj ako protirečivý proces (doc. PhDr. J. Coufal, DrSc., Katedra filozofie FF UK, Bratislava), svetonázorový a metodologický obsah princípu vývoja (doc. PhDr. B. Jančařík, CSc., ÚML VŠE, Bratislava), niektoré základné súvislosti kategórií vývoj a kauzalita vo vedeckom myslení (PhDr. M. Burica, CSc., ÚFS SAV).

Pozornosť sa venovala niektorým metodologickým otázkam evolučnej teórie (PhDr. J. Švihran, CSc., ÚFS SAV), evolúcií z hľadiska súčasnej fyziky (člk. J. Krempaský, Katedra fyziky EF SVŠT, Bratislava), evolúcií vesmíru z hľadiska súčasnej astronómie (RNDr. J. Štohl, DrSc., Astronomický ústav SAV), niektorým problémom súčasných koncepcií evolúcie vesmíru (doc. PhDr. J. Skalský, CSc., ÚML SVŠT Bratislava), analýze rôznych koncepcií antrop-